

USA hevur bygt og rekur »loyniligu« forward-scatter støðina:

— Vóru journalistarnir ikki við okkum, høvdu vit einki fingið at vita.

Segði ein av lögtingsmonnum eftir at ovastin á Flyvestation Tórshavn, Mogens Johnsen, oberstløjtnantur, og G. Jacobsen, materiel-kapteinur, høvdu givið eina frágreiðing um sokallaðu »Forward Scatter-støðina« á Sornfelli og svara spurningum frá tíðindatekstunum.

Men tá Útvarp Føroya sama dag spurdi lögtingsmenninar, um teir høvdu høyrð ella sæð nakað, sum teir einki vistu nakað um frammanundan, so høvdu teir hvørki høyrð eina sæð — í hvussu so er ikki høyrð — nakað sum teir ikki vistu frammanundan!!!

Men tað var rættuliga avmarkað, hvat tíðindamenninir fingi at vita, tí tá ovastin endaði frágreiðing sína segði hann um seg sjálvan og allar sínar medarbeiðarar:

»Er — bortset fra de civile teknikere på Forward Scatter stationen — soldater, beordret her til for at gøre tjeneste kortere eller længere tid. Vi har bestemte opgaver, som vi skal løse i fredstid, i en krisesituation eller under krig. Det er vi uddannede til, og ingen af os er i tvivl om vores opgaver og vore pligter. Hvad vi derimod ikke skal beskæftige os med, og hvad vi ikke har indflydelse på, er de politiske aspekter i tilstedeværelsen af stationerne her på Færøerne og dermed vores egen tilstedeværelse. Dette kom for at orientere, at eventuelle spørgsmål, der måtte handle om sådanne forhold, ikke kan besvares af mig og mine medarbejdere«.

Ogn hjá og goldin av USA

Sosialurin: — Hvør hevur latið byggjað og goldið NARS-útbúnaðin (National Agency Radio Service — ella Forward Scatter støðin)?

Johnsen: — Vit mugu siga, at USA hevur bygt og goldið NARS. Men støðin verður brúkt í felags Nato-kommunikatións-skipanini av teimum tveimum pørtunum av Nato, partvist í USA og partvist í Europa.

Sosialurin: — Vil tað siga tað sama sum, at USA ber rakstur in av NARS?

Johnsen: — USA ber rakstur in av NARS, og NARS skal partvist brúkast av inter-amerikanskum, men eisini av øðrum pørtum, t.d. okkum og Marinustøðini, og hetta er Nato-parturin.

Politikkararnir høvdu einki at spyrja um

Eftir fundin segði onkur teirra, at teir einki høvdu fingið at vita um forward scatter-støðina, um journalistarnir ikki vóru við.

Á kunnandi fundinum varð upplýst, at føroyskir myndugleikar altíð hava vitað av amerikansku forward scatter-støðini, ið einki beinleiðis samband hevur við Nato-støðina, uttan tað at hon sendir víðari fyri Nato-støðina.

Men tá danska tíðarritið Forsvar kom við avdúkandi greinum um amerikansku støðina, var líkt til at hetta kom óvart á føroyska almenningin og politikkarar. Og tá segdu fyrrverandi politikkarar í samrøðu við útvarpið, at teir ikki vistu nakað um hesa amerikansku støðina, ið varð bygd samstundis sum Nato-støðin varð bygd í árunum 1959-62. Sáttmálin um forward scatter-støðina varð gjørdur í 1963.

Útvarpið: — Hvør er ovasti fyri NARS her í Føroyum?

Johnsen: — Fyri tann partin av skipanini, Forward Scatter-skipanini, vit hava her, eri eg óbeinleiðis tann ovasti leiðarin, við tað at eg havi ein samvinnumann í tí amerikansku fyrirkunni, ið heldur støðina víðlíka. Hesin vendir sær til min í øllum víðurskiptum og er undir mær.

Kennur ikki innihaldið

Útvarpið: — Nú varð nevnt (undir frágreiðingini, blaðm.), at telefon-samband til Ongland í neyðstøðu. Hava tit nakra kreppuætlan?

Johnsen: — Eg kann einki nevna um, hvat finst av ætlanum. Vit hava verið úti fyri, at Telefonverk Føroya vegna brek hevur fingið flutt samtál-

ur til Onglands gjøgnum útbúnaðin haruppi.

Haraffurat segði Johnsen, at um hann varð spurður, hvørjar samtalar fóru gjøgnum Forward Scatter-útbúnaðin á Sornfelli, kundi hann svara spurningin við einum mót-spurningi — um stjórin á TFL visti, hvørji orð vórðu søgd í teimum 100.000 tals samtálum, ið fara um støðina í Tórshavn.

Tað haldi eg ikki. Og ikki veit eg, hvørji orð, fara gjøgnum hesa støðina.

Vanligir skattaborgarar

Útvarpið: — Er tað nakað samband millum føroysku støðirnar og teir føroysku myndugleikarnar?

Johnsen: — Flogstøðin sum so hevur samband við føroyskar myndugleikar,

við tað at vit eru her sum føroyskir skattaborgarar, og vit gjalda skatt á líka føti við føroyingar. Vit gjalda toll og avgjöld av allari okkara útgerð. Ti kann eg siga, at vit hava nógv samband við føroyska samfelagið. Og vit leggja nógvar krónur til føroyska samfelagið — uttan at hetta skal mis-skiljast.

Týðning fyri verjuna

Sosialurin: — Hvørjar infor-mationir fara gjøgnum Forward Scatter-støðina og hvønn týðning hava hesar fyri føroyska samfelagið?

Johnsen: — Tað hevur týðning fyri verjuna av føroyska samfelagnum, við tað at høvuðsliðan millum Nato-europa og tvey Nato-londini á amerikanska meginlandinum hongur saman. Tað

er eingin loyna, at kom Vestur-europa í eina kreppustøðu, fyri ikki at siga krigsstøðu, kunnu vit halda ímóti í eina avmarkaða tíð, men so er »ved at være sket med det materielle«, vit skulu brúka til at byrgja upp fyri einum møguligum figgindaligum áløpi. Tað er avgjørt neyðugt, at hetta tilfarið kemur úr Amerika, tí tað er har, at resursirnar eru. Er ikki samband við Europa og norðuramerikanska meginlandið er ikki møguligt at verja Vestureuropa, og tí eisini samfelagini í Norðuratlantshavi, í rættliga langa tíð.

Útvarpið: — Verður forward-scatter-støðin hildin at vera ein hernaðarlig støð.

Hernaðarlig støð — eitt áløpsmál

Johnsen: — Hon er av-

Reportasja úr Mjørkadali:

Jóhann Mortensen og Jan Müller

gjørt ein hernaðarlig støð og hon er avgjørt eisini ein Nato-støð. Men sum uttanríkisráðharrin, Uffe Elleman-Jensen, hevur svarað í Fólkatíðingnum fyri stuttum, er hon eitt av dømunum um, at sumt av Nato-útbúnaðinum eisini í vissum førum røkir uppgávur fyri einstøk lond innan fyri samgonguna (Nato, blaðm.). Og henda støðin er eitt dømi um ein slíkan útbúnað.

Útvarpið: — Halda tygum støðina vera eitt áløpsmál í eini kreppu?

Johnsen: — Støðin er eitt áløpsmál, soleiðis at skilja at eitt og hvørt hernaðarligt fyrirbrigdi altíð er eitt møguligt áløpsmál. Ein krigsins doktrin er, at kanst tú forða figgindanum í at hava samband, er lættari »at komme omkring med ham«, um teir einstøku partanir ikki hava samband sínámillum, soleiðis at skilagóðar avgerðir kunnu takast.

Offensiv-defensiv

Sosialurin: — Sambært tíðarritinum Forsvar verður pástaðið, at støðin her ber meira á at vera offensiv (áløpsmál) enn defensiv (verjukend). Hava tygum nakra viðmerking til tað?

Johnsen: — Eg havi sjálvandi studerað tað sum stendur í tíðarritinum Forsvar. Ting kunnu útleggjast ymiskt — og nú koma vit inn á tað sum eg segði seinast í frágreiðingini, at eg kann ikki gera viðmerkingar til politisk sjónarmið. Tíðskriftet Forsvar hevur ta fatan av »offensiv«, sum vit hava greitt frá um støðina. Min fatan av eini radio-reléstøð er, at hon í hvussu er ikki er offensiv. Hon bindir nakrar endar saman. Og henda bindir Nato-londini í Europa við tvey á norðuramerikanska meginlandinum. Nú fáa tit at siggja, tá tit koma niðan. Eg kann ikki siggja nakað offensiv har. Um nakar roknar við — sum hatta tíðarritið hevur roknað við — at nakrir sita við oyra-telefonum og pláss er til tað — vit kunnu kanska havt burturbeint hesa útgerðina henda dagin í dag, men tað hava vit ikki — so finnst slík slettis ikki. Støðin koyrir bert mekaniskt og hon er bert mannað við teknikkarum, ið skulu halda víðlíka henda teknikk, soleiðis at tað sum kemur úr Europa, kann styrkjast her og fara víðari.